

Verksamhetsberättelse Barn, migration, integration (BMI) februari 2017 – mars 2019

Inledning

Efter ansökan från dåvarande vicerektor Karin Helander beslutade rektor vid Stockholms universitet (SU) i februari 2016, med senare bekräftelse av universitetsstyrelsen, att bevilja 15 miljoner kronor till den tvärvetenskapliga och fakultetsöverskridande satsningen Barn, migration, integration (BMI) och att den skulle förvaltas och administreras av Barnrättscentrum vid Juridiska fakulteten. Initiativet motiverades utifrån det höga antalet asylsökande år 2015, varav många var ensamkommande barn och unga.

Det övergripande syftet med BMI har varit och är fortfarande att skapa en långsiktigt hållbar, mångvetenskaplig forskarmiljö på SU, vars medlemmar utifrån olika vetenskapliga inriktningar och metoder ges möjligheter att fokusera på BMI:s specifika frågor. Kopplat till denna forskarmiljö är tanken att skapa nya interna nätverk och externa mötesplatser för frågor om barn, migration och integration, med en internationell utblick.

De första två åren, februari 2017 till mars 2019, har satsningens centrala delar huvudsakligen bestått av att initiera en seminarieserie och att anställa sex postdoktorer. Den 1 februari 2017 tillträdde således sex postdoktorer sina anställningar; Lisa Berg, Centre for Health Equity Studies (CHESS) (sedan 1 januari 2018 en del av Institutionen för folkhälsovetenskap), Erik Lundkvist, Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen (BUV), Daniel Hedlund, BUV, Kavot Zillén, Juridiska institutionen, Katrin Lainpelto, Juridiska institutionen och Sari Vuorenpää, Institutionen för språkdidaktik (ISD). Postdoktorernas anställningar avslutades 31 mars 2019. I slutet av mars anordnades även en stor slutkonferens på temat Barn, migration och integration i en utmanande tid. Samtidigt gavs en antologi med samma titel ut.

Ledning

BMI har samordnats av en särskilt tillsatt styrgrupp med representanter från de tre fakulteterna inom det humanvetenskapliga området på SU. Styrgruppen bestod under 2017 av följande ledamöter: Karin Helander, vicerektor som ordförande samt följande ledamöter, som också är ledamöter i Barnrättscentrums styrelse: Pernilla Leviner, docent Juridiska institutionen, Ann-Christin Cederborg, professor BUV (senare Psykologiska institutionen), Tommy Lundström, professor Institutionen för socialt arbete, Wiweka Warnling Conradson, professor Juridiska institutionen, Boel Westin, professor Institutionen för kultur och estetik. Under 2018 ingick även den då nyttillträdda vicerektorn Elisabeth Wåghäll Nivre i styrgruppen och fungerade som dess ordförande i stället för Karin Helander.

Det operativa arbetet med BMI har letts av vicerektorerna Karin Helander och Elisabeth Wåghäll Nivre samt Barnrättscentrums biträdande föreståndare, docent Pernilla Leviner. Projektets koordinator har varit Daniel Hedlund. Denna arbetsgrupp har haft flera möten men har också haft regelbunden kontakt via e-post och telefon.

Uppföljningsmöten där postdoktorerna presenterat status i sina projekt för styrgruppen och deltagit i diskussioner om verksamheten hölls tre gånger 2017: 10 februari, 10 maj och 30 oktober, fyra gånger 2018: 29 januari, 4 maj, 26 september och 28 november, och en gång 2019: 24 januari.

Postdoktorerna

Postdoktorerna genomförde inom ramen för sina anställningar följande projekt:

- Berg, Lisa, medicine doktor i epidemiologi, *Traumatisk stress hos flyktingföräldrar - hur påverkas barnen?*, CHESS / Institutionen för folkhälsovetenskap.
- Hedlund, Daniel filosofie doktor i barn- och ungdomsvetenskap, *Godmanskap för ensamkommande barn*, BUV. Daniel Hedlund fungerar också som projektets koordinator.
- Lainpelto, Katrin, docent i processrätt, *Rättsväsendets bemötande av unga lagöverträdare med utländsk bakgrund*, Juridiska institutionen.
- Lundkvist, Erik, filosofie doktor i psykologi, *Idrott och fysisk aktivitet som del i en positiv ungdomsutveckling av ensamkommande flyktingungdomar*, BUV.
- Vuorenpää, Sari, filosofie doktor i svenska, *Litteracitet – en dörröppnare till livet*, ISD.
- Zillén, Kavot juris doktor i medicinsk rätt, *Underåriga EU-migranternas rätt till hälsa och sjukvård i Sverige*, Juridiska institutionen.

Forskningen som bedrivits av postdoktorerna beskrivs närmare på hemsidan: www.jurfak.su.se/barnrattscentrum/bmi där det även finns länkar till respektive forskares profilsida samt en lista på publikationer som kommit till tack vare projektets finansiering: <https://www.jurfak.su.se/barnrattscentrum/bmi/publikationer>

Initialt löpte postdoktorernas anställningar till och med den 31 januari 2019, men möjlighet gavs till förlängning till och med den 31 mars 2019. Fem av sex postdoktorer förlängde sina anställningar med dessa två månader. Anställningarna innefattade 80 procent forskning och 20 procent undervisning (för en av postdoktorerna 20 procent koordinatorskap).

Postdoktorerna organiserade under det första projektåret 2017 interna workshops, där aktuella teman diskuterades utifrån ett urval av vetenskapliga artiklar eller andra texter. Dessa workshops hade både en vetenskaplig och en social funktion. De roterade mellan de olika deltagande heminstitutionerna i form av ”värdskap”.

- Daniel Hedlund, 4 april. Temat var ”Begrepp för barn och migration”.
- Sari Vuorenpää, 7 september. Temat var ”Tvärvetenskaplighet”.
- Lisa Berg, 26 oktober. Temat var ”Antologiskrivande”.
- Katrin Lainpelto, 7 december. Temat var ”Antologi och ansökningar”.

Gästforskare

Docent Rebecca Thorburn Stern vid Juridiska institutionen, Uppsala universitet, var anställd som gästforskare vid Juridiska institutionen genom BMI från 1 september 2018 till 31 mars 2019 och har genom denna anställning knutits till satsningens verksamhet.

Seminarieserie

Inom ramen för satsningen anordnades en så kallad ”vandrande” seminarieserie. Olika institutioner tog på sig värdskap och bjöd in till seminarium på olika teman där forskning som relaterade till nyckelorden barn, migration och integration presenterades. Under projektperioden har följande åtta seminarier anordnats:

2017

21 februari – *Juridiska institutionen*

Migrationsrättens grunder

Doktorand Louise Dane, Juridiska institutionen.

30 mars – *BUV*

Barn, migration och integration

Professor Ann-Christin Cederborg, professor Nihad Bunar och postdoktor Daniel Hedlund, samtliga vid BUV.

4 maj – *CHESS*

Trauma, exile and mental health in young refugees

Dr. Edith Montgomery, Danish Institute against torture (DIGNITY) i Köpenhamn och Danish Research Centre for Migration, Ethnicity and Health (MESU) vid Köpenhamns universitet.

1 juni – *ISD*

Litteracitet i flerspråkiga kontexter

Docent Susanne Duek, Karlstad universitet, postdoktor Sari Vuorenää (ISD) och Elisabeth Zetterholm (ISD).

11 oktober – *Socialantropologiska institutionen*

Barn, transnasjonal migrasjon og hverdagsintegrering.

Dr. Hilde Lidén, Institutt for samfunnsforskning, Oslo.

30 november – *Institutionen för svenska och flerspråkighet*

Aspekter på flerspråkighet i tolkning och utbildning

Professor Judith Crystal, professor Cecilia Wadensjö, fil dr Maria Lim Falk, fil dr Helena Bani Shoraka och fil dr Elisabet Tiselius, samtliga vid Institutionen för svenska och flerspråkighet.

14 december – *Institutionen för socialt arbete*

Ensamkommande flyktingbarn i den sociala barnvården

Professor Tommy Lundström, fil dr Åsa Backlund och fil dr Katarina Thorén, samtliga vid Institutionen för socialt arbete.

2018

25 april – *Data- och systemvetenskapliga institutionen (DSV) / Karolinska institutet (KI)*

Virtuella fall som lösning på kunskapsbehov kring migration, trauma och hälsa.

Professor Uno Fors (DSV) och professor Solvig Ekblad (KI).

Seminarieserien har generellt varit mycket välbesökt med deltagare från flera olika institutioner vid SU och har fyllt en viktig funktion för att samla forskare med intresse för temat. De flesta institutioner som visade intresse för att presentera sin forskning i ”vandrande” seminarieform gjorde det.

Gästföreläsningar

5 februari 2018 – *Föreläsning av Livia Johannesson, Statsvetenskapliga institutionen*

In Courts We Trust: Administrative Justice in Swedish Migration Courts

Filosofie doktor Livia Johannesson föreläste utifrån sin avhandling ”In Courts We Trust: Administrative Justice in Swedish Migration Courts” (2017). I sin föreläsning fokuserade Livia Johannesson huvudsakligen på hur rättssäkerheten i migrationsdomstolarna fungerar i praktiken.

5 november 2018 – *Föreläsning och seminarium med Ann Quennerstedt, Örebro universitet*

Barnrättsforskning – ett forskningsfält under förändring

Professor Ann Quennerstedt föreläste om behovet av ökad teoretisering av barns mänskliga rättigheter.

Internationella besök

12 oktober 2017

Workshop med Hilde Lidén, Institutt for Samfunnsforskning, Norge

Postdoktorerna fick möjlighet att presentera sina projekt och få kommentarer från Hilde Lidén i workshopformat. Från Socialantropologiska institutionen deltog också professorerna Annika Rabo och Karin Norman.

22 september 2017

Gästföreläsning med professor Jacqueline Bhabha, Harvard University, USA

Jacqueline Bhabha besökte SU och höll en gästföreläsning på temat *Non-Discrimination in Practice: The Child Migrant Challenge to Migration and Child Rights Experts*. Föreläsningen ägde rum i Aula Magnas vänstra hörsal och cirka 100 personer deltog.

Föreläsningen spelades in av SU:s mediaproduktionsteam och finns tillgänglig på BMI:s hemsida: <https://www.jurfak.su.se/barnrattscentrum/bmi/kalendarium-bmi/guest-lecture-with-professor-jacqueline-bhabha-1.334061>

1 juni 2018

Gästföreläsning med Jason Pobjoy, Blackstone Chambers, Storbritannien

Advokat (Barrister) och filosofie doktor Jason Pobjoy som skrivit boken *The Child in International Refugee Law* (Cambridge University Press 2017) höll en gästföreläsning i Bergsmannen om hur rättsliga utmaningar när barn söker asyl kan överkommas genom utökad samverkan mellan internationell flyktingrätt och internationell barnrätt.

9 april 2019

Workshop med professor Carol Bohmer, King's College London

En heldags-workshop på temat "Asylum Determinations in times of Suspicion: Credibility, Evidence, Procedure" genomfördes i samarbete med Statsvetenskapliga institutionen och projektet InRights - Challenges to democratic rights and inclusion (Livia Johannesson). Workshopen inleddes med en gästföreläsning av Carol Bohmer utifrån hennes och kollegan Amy Schumans bok "Political Asylum Deceptions". Därefter presenterade åtta forskare från SU, Uppsala universitet och Södertörns högskola sina pågående projekt i workshopformat, däribland de projektanslutna forskarna Daniel Hedlund och Rebecca Thorburn Stern.

Samverkan och annan extern verksamhet

Hemsida m.m.

Vid projektets start konstruerade Susanna Lindberg på Områdeskansliet för humanvetenskap en ram för en BMI-sida som fyllts med innehåll med hjälp av Daniel Hedlund och Vera Yllner, forskningskoordinator på Barnrättscentrum. Hemsidan finns under Barnrättscentrum hemsida vid Juridiska fakulteten på länken www.jurfak.su.se/barnrattscentrum/bmi. Där finns kalendarium, nyhetssida, presentationer av postdoktorernas projekt, kontaktuppgifter osv. Sidan har uppdaterats kontinuerligt.

Barnrättsdagarna

Postdoktorerna deltog i Barnrättsdagarna 25-26 april 2017. Temat för 2017 var barnrättsperspektiv på migration, integration och inkludering.

Profilsseminarium 7 november 2018

Projektanslutna forskare medverkade i det Humanvetenskapliga områdets profilsseminarium 7 november. Profilsseminariet var nytänkande ur formsynvinkel då det var första gången som det genomfördes i lunchformat under endast en timme. Vicedekan Barbro Blehr hälsade välkomna. Karin Helander och Pernilla Leviner presenterade BMI-satsningens bakgrund och verksamhet. Därefter gjorde Lisa Berg, Daniel Hedlund, Erik Lundkvist och Katrin Lainpelto korta presentationer av utvecklingen i sina projekt. Gästforskare Rebecca Thorburn Stern summerade sina intryck om mångvetenskaplig forskning inom ramen för BMI-projektets verksamhet och mål. Advokatsamfundets generalsekreterare Anne Ramberg, tillika ordförande i Barnrättscentrums styrelse, sammanfattade och avslutade profilsseminariet. Mimer-salen i Aula Magna var fullsatt med skolsittnings-möblering, vilket innebär totalt cirka 30 personer.

Konferens 29 mars 2019

I den ursprungliga ansökan om medel för BMI fanns angivet att en stor konferens som skulle vara tillgänglig för praktiker skulle anordnas. Utifrån diskussioner på styrgruppsmöten beslutades att konferensens sessioner skulle planeras och genomföras av postdoktorerna. Under våren 2018 genomförde postdoktorerna därför två informella möten för att diskutera möjliga upplägg. Samtliga postdoktorer bjöd in andra forskare och/eller praktiker till samtal i panelformat eller för parallell-presentationer.

Konferensen genomfördes i Aula Magnas högra hörsal den 29 mars 2019 klockan 9:00-16:00. Drygt 400 personer anmälde sig och av dessa registrerade sig 266 på konferensdagen. Konferensen öppnades av rektor Astrid Söderbergh Widding och professor Karin Helander. Pernilla Leviner var konferensens moderator. Därefter följde de sessioner som postdoktorerna ansvarade för:

- Kavot Zillén: I välfärdsstatens utkant – minderåriga unionsmedborgares rätt till sjukvård.
- Katrin Lainpelto: Ett dömande eller fördömande rättsväsende? – Rättssäkerhet för nyanlända ungdomar.
- Lisa Berg: Posttraumatisk stress i flyktingfamiljer och konsekvenser för barn.
- Sari Vuorenpää: Skolan – en möjlig arena för integration.
- Erik Lundkvist: Idrott och integration – lättare sagt än gjort?
- Daniel Hedlund: Godmanskap för ensamkommande barn – dilemman i det offentligas ansvar.

Rebecca Thorburn Stern sammanfattade sina reflektioner av sessionerna och Pernilla Leviner avslutade konferensen. Ett detaljerat program med samtliga deltagare finns på BMI-projektets hemsida: <https://www.jurfak.su.se/barnrattscentrum/bmi/tidigare-evenemang/konferens-barn-migration-och-integration-i-en-utmanande-tid-1.420979>

Antologi: "Barn, migration och integration i en utmanande tid"

Under projekttiden har postdoktorerna tillsammans med Karin Helander, Pernilla Leviner och Rebecca Thorburn Stern arbetat med en antologi på temat. Arbetet med antologin samordnades vid tre workshops: 27 maj, 13 september och 18 oktober 2018. Vid den första workshopen diskuterades antologins övergripande innehåll och respektive författares kapitelsynopsis. Den andra workshopen gavs kollegial feedback på deltagande författares råmanus. Vid den tredje och sista workshopen diskuterades utvecklingen av kapitlen efter feedback från den andra workshopen.

Antologin med titeln "Barn, integration och integration i en utmanande tid" publicerades och lanserades i samband med konferensen den 29 mars 2019. Redaktörer var Karin Helander och Pernilla Leviner som även författade antologins inledningskapitel. Varje postdoktor bidrog med ett kapitel och BMI:s gästforskare Rebecca Thorburn Stern författade ett kapitel. Antologin gavs ut i samarbete med förlaget Ragulka Press som direktupphandlats för detta arbete. Boken finns i tryckt version och kan bland annat beställas från större bokleverantörer online. För att öka tillgängligheten har antologin därtill gjorts tillgänglig för gratis nedladdning i fulltext: <https://www.jurfak.su.se/barnrattscentrum/om-oss/nyheter/ny-bok-barn-migration-integration-i-en-utmanande-tid-1.432737>

En månad efter konferensen hade antologin enligt databasen DIVA laddats ned i sin helhet fler än 1100 gånger.

Postdoktorernas samverkan

Lisa Berg har presenterat sin forskning på en workshop som anordnats gemensamt av CHES och Stockholm University Demography Unit (SUDA) vid Sociologiska institutionen. Hon har samarbetat med forskare vid Karolinska Institutet och Köpenhamns Universitet samt har diskussioner med forskare vid Sociologiska Institutionen, SU om att samarbeta kring ett antal artiklar. Lisa har vidare deltagit i en heldags-workshop arrangerad av FORTE som handlade om samverkan och nyttiggörande och om hur kunskap från forskning bäst ska spridas och komma samhället till del. Med en vidareutveckling av postdoktor-projektet är Lisa medsökande på en ansökan om forskningsmiljö som fick pengar från VR för 2019-2024 om barn, migration, psykisk ohälsa och social integration. Detta projekt är ett samarbete mellan fyra europeiska länder (Sverige, Danmark, Österrike och Nederländerna). Lisa deltar även i ett nordiskt samarbetsprojekt med frågor som är nära relaterade till BMI kring hälsa, socioekonomisk ojämlikhet och integration bland flyktingar i de nordiska länderna.

Daniel Hedlund har presenterat sin forskning för Sociologiska institutionen vid Åbo universitet och varit keynote vid en konferens som TRUST-projektet vid Tammerfors universitet anordnat. Daniel har även föreläst om sin forskning för Norrköping kommun, Kommunförbundet Skåne och Uppsala kommun. Han har deltagit i uppdragsutbildning (via Uppsala universitet) för lärare anställda vid skolor som drivs av Statens institutionsstyrelse (SIS) och skolsamordnare för nyanlända. Han har också anlitats som rapport-kommentator på DELMI och som migrationsexpert/diskutant på ett seminarium i IDEA:s regi. Daniel har även bidragit till Barnrättsbloggen.

Katrin Lainpelto har presenterat sin forskning vid Polishögskolans vidareutbildning för barn- och ungdomsutredare. Hon har även under projekttiden haft kontakt med en forskargrupp vid Malmö högskola som har bedrivit forskning på området "Diskrimineras invandrare i rättsväsendet?" (projektledare Philip Lalander). Katrin har vidare inlett en kontakt med en forskargrupp på området rättspsykologi vid Åbo Akademi som planerar för ett större forskningsprojekt avseende sexualbrottsutredningar i det finska rättsväsendet. I samband med BMI-projektets konferens uppmärksammades också Katrins arbete i media.

Erik Lundkvist genomförde pilottester i samverkan med Sverige United men samarbetet avslutades på grund av svårigheten att samla in data avseende nyanlända ungdomar. Erik har även föreläst om sin forskning på Tierps kommuns kommundagar och samarbetat i sina studier med Andreas Ivarsson på Högskolan i Halmstad, Stefan Wagnsson vid Karlstads universitet, Andreas Stenling vid Umeå universitet och Bård Erlend Solstad vid Norges Idrottshögskola.

Sari Vuorenpää samarbetade under projektperioden med tre grundskolor, tre skolledare, 15 klasslärare och fem modersmåls lärare. Hon har arrangerat två studiedagar på skolorna hon samarbetat med. Sari har föreläst på ”Flerspråkighet i fokus – Identitet, språk och lärande”, en konferens anordnad av Gothia Fortbildning. Sari anordnade tillsammans med docent Pirjo Harjanne en temadag vid Helsingfors universitet med titeln ”Interkulturell kommunikation i språkklassrummet”, där lärarstudenter från SU och HU deltog. Sari har bland annat under postdokortiden presenterat sin forskning på NERA i Oslo, ASLA i Karlstad, SMDI Linköping, samt på konferensen ”Modersmål, minoritet och mångfald – flerspråkiga identiteter i en nordisk utbildningskontext” i Falun. Sari har även inlett samarbete med två mottagningsenheter i Sverige och en grundskola i Spanien.

Kavot Zillén presenterade sin forskning vid MR-dagarna i Jönköping 2017. Kavot Zillén publicerade en bok i sitt forskningsämne i mars 2019. Hon presenterade sin forskning och boken vid en boklansering vid SU och vid ett seminarium på Linköpings universitet. Kavot har vidare varit aktiv med att kommunicera sin barnrättsforskning med det omgivande samhället. Här kan bland annat nämnas att hon under våren 2019 diskuterat sitt forskningsämne om barn i välfärdsstatens utkant i Dagens Arena, Dagens juridik, Jordemodern och Barnrättsbloggen. Hon har även vid flera tillfällen medverkat i radio rörande olika barnrättsliga frågor såsom fostrets rättsliga ställning vid sena aborter.

Sammanfattning och framtid

BMI har under de två första projektåren uppfyllt sitt övergripande syfte genom att ha sex postdoktorer från samtliga tre fakulteter anställda och därtill mötesplatser för mångvetenskapliga diskussioner. Som framgår ovan har regelbundna aktiviteter såsom seminarier, workshops och gästföreläsningar av forskare från olika discipliner och teoretiska perspektiv anordnats. Dessa regelbundna aktiviteter har uppmuntrat fördjupande och nya kontakter mellan forskare verksamma inom SU samt forskare vid andra lärosäten med intresse för satsningens teman. Inom ramen för satsningen har även nyckelpersoner på den globala forskningsarenan rörande barns villkor och rättigheter bjudits till Stockholm och det bör även noteras att en gästforskare – Rebecca Thorburn Stern från Uppsala universitet – har varit anställd för att bidra till projektets utveckling. De projektanslutna forskarna har därtill, som framgår ovan, varit aktiva i samverkansarbete med aktörer utanför akademien.

När projekttiden började närma sig sitt slut identifierade projektgruppen behov av fortsatt arbete för att stärka Stockholm universitets ställning som ett ledande lärosäte på temat barn, migration och integration. Såväl forskare som praktiker har efterfrågat en vidareutveckling av de samarbeten som inletts under projekttiden. Då den ekonomiska rapporteringen visade att det skulle finnas kvarvarande projektmedel lämnade därför projektledare Pernilla Leviner den 19 februari 2019 in en anhållan om förlängd dispositionstid för satsningen vilken Områdesnämnden för humanvetenskap beviljade den 7 mars 2019. Mot bakgrund av detta beviljande av förlängd dispositionstid har en strategi för projektets fortsättning den 3 maj 2019 diskuterats och fastställts av satsningens styrgrupp. För mer information om projektets nya fas, se Strategidokument: Barn, migration, integration (BMI), bilaga 2.

Bilagor

1. Vicerektors beslut att bevilja förlängd dispositionstid till och med 2020-12-31 för BMI:s kvarvarande medel.
2. Strategidokument: Barn, migration, integration (BMI).